

ISSN: 3060-4613

13.00.00
13.00.01
13.00.02
13.00.03
13.00.04
13.00.05

13.00.06
13.00.07
13.00.08
13.00.09
07.00.00
19.00.00

01.00.00
02.00.00
03.00.00
09.00.00
10.00.00
11.00.00

№5/2025

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogik, psixometodologik va tabiiy fanlarga
ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 996 sahifa,
14-may, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapiirjanovna – Nizomiy nomidagi O'zbekiston milliy pedagogika universiteti rektori

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Umarova H.O'. – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Panjjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Rector of the Nizami National Pedagogical University of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Umarova H.O'. – Minister of Preschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Woogyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali Oliy attestatsiya komissiyasining 26-08-2024 yildagi №11-05-4381/01-Kengash tavsiyasiga ko’ra, pedagogika fanlari bo’yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning tadqiqot ishlari yuzasidan dissertatsiyalarining asosiy ilmiy natijalarini chop etish uchun tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro’yxatiga kiritilgan.

Asos: OAK Pedagogik texnologiyalar va psixologik tadqiqotlar bo’yicha ekspert kengashi tavsiyasi (29-10-2024-y.; №10); OAK Tartib-qoida komissiyasi qarori (30-10-2024-y., №10/24); OAK Rayosatining qarori (31-10-2024-y., №363/5).

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo’yicha
ro’yxatdan o’tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Ta'lim sifatini oshirish – Yangi O'zbekiston taraqqiyotining startegik yo'lidir.....	14
Karimova E'zoza Gapirjanovna	
Matematikada o'tkaziladigan sinfdan tashqari viktorina, matematik ertalik va matematik musobaqalarni tashkil etish.....	17
Azizova Dilnoz Yo'ldashevna	
Adabiy ta'limda fanlararo integratsiyani rivojlantirishda didaktik o'yinlarning o'rni	21
Hasanova Bahora Isa qizi	
Boshlang'ich sinf ona tili darsliklaridagi kognitiv-pragmatik mashqlar turlari va mazmuni.....	24
Jahonova Nargiza Yunus qizi	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida kimyo fanidan uyga vazifalarni tashkil etishda QUIZ testlardan foydalanish	30
Jamolova Nodirabegim Jobir qizi	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarning tadqiqotchilik faoliyatini tashkil etishning dolzarbligi	34
Mazgarova Durdona Shuxrat qizi, Mirzakamolova Komola Xojiakbar qizi	
Understanding and Using Articles in English: A Practical Approach.....	37
Mustafoyeva Nigina Shuhrat kizi	
Bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligi jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanishning nazariy asoslari.....	42
Nosirova Dilduza	
Ona tili va o'qish savodxonligi fanining boshlang'ich ta'limdagi o'rni va ahamiyati	47
Otamurodova Mahfirat Husan qizi	
O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'lim sohasidagi qaror va qonunlari asosida maktabgacha yoshdagi bolalarda tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirishga zamonaviy yondashuv	51
Imamova Nilufar Zabiyyulla qizi, Po'latova Mahfuza To'liqin qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti rahbarlarining kasbiy etikasi va madaniy salohiyatini shakllantirish omillari...53	
Qodirova Fotima Rashidovna	
Boshlang'ich ta'limda tarbiya jarayonining samaradorligini oshirishda xorijiy tajribalarining qiyosiy tahlili57	
Shokirova Madinabonu Shomurod qizi	
Boshlang'ich sinflarda matematika o'qitishda mental arifmetikaning o'rni.....61	
Sulaymonova Nigora Olimjon qizi	
Boshlang'ich ta'limda ta'lim samaradorligini oshirishda xorijiy tajribalardan foydalanish mexanizmlari (Singapur ta'lim tizimi misolida).....65	
Taniqulova O'g'lioy Fahriddin qizi	
SWOT texnologiyasi asosida talabalarning tadqiqotchilik ko'nikmalarini rivojlantirish modeli.....68	
Abdusalomova Saidabonu Ziyovuddin qizi	
Механизмы формирования характера трудолюбия в младшем школьном возрасте	71
Зияев Амаль Толибович	
Современные методы обучения иностранному языку в начальных классах	74
Косимова Шахризода Бахромжон кизи, Рузметова Хилола Абдушариповна	
Ислам в духовных исканиях Льва Толстого: уважение великого писателя к религии и пророку	77
Мамасодикова Махзуна Жалол кизи	
Проблемы и особенности перевода с узбекского языка на русский: анализ ошибок и пути решения	80
Холмуродова Дилдора Хусниддиновна	
Развитие русского языка в современном мире	82
Чернова Татьяна Алексеевна, Темиров Руслан Расул угли, Хасанов Сайхунбек Килич угли	
Ona tili ta'limida muqobil javobli testlardan foydalanishning afzalliklari.....85	
Komilova Lola Nasillovna	
Maxsus pedagogikani o'qitishda klinik, tarixiy, psixologik, didaktik materiallarni integrativ o'qitish metodlari	93
Djavlanova Nodira Xamza qizi	

Professional ta'lim muassasalari o'quvchilarining loyihalash kompetentligini shakllantirish	96
<i>Xidirova Dildora Zayniddinovna</i>	
Formation of Cultural Tolerance in Preschool Children Through Foreign Language Learning Using Digital Educational Resources	100
<i>Dadakhanova Mohlaroyim Muratvayevna</i>	
Ingliz tili o'qituvchilarini tayyorlash va qo'llab-quvvatlashning samarali usullarini o'rganish	108
<i>Ataullayev Fazliddin Fahriddin o'g'li</i>	
O'quv jarayonida sun'iy intellekt tizimlaridan foydalanishning ta'limiy aspektlari tahlili	112
<i>Zubayda Barnoyeva</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida funksional savodxonlikni shakllantirishning nazariy va metodik manbalari.....	115
<i>Mirxalilova Nargiza Akbarovna, Usmanova Mashkura Mirzoroximovna, Xunarova Lobar Akbaraliyevna</i>	
Butun dunyoda nogiron bolalarga nisbatan munosabat: stereotiplar va ularni yengish	122
<i>Axmadova Shahloxon Voxid qizi</i>	
Ijtimoiy va pedagogik riabilitatsiyon deviant xulqi bo'lgan o'smirlar.....	126
<i>Abduvaliyeva Mashhura Abduvohid qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida mehnat munosabatlarini tartibga solishda sog'lom ish muhitini yaratish.....	129
<i>Qosimova Shaxnoza Nuriddinovna</i>	
Maktab o'quvchilarida chet tili bo'yicha strategik kompetensiyani shakllantirish: psixologiyistik asoslar	133
<i>Akmalxonova Nodira</i>	
Chet tillarini o'zlashtirishning psixologiyistik asoslari: A. A. Leontyev qarashlarining tahlili	139
<i>B. O. Toshboyeva</i>	
O'quvchilarni tabiiy-ilmiy savodxonligini shakllantirish asosida tadqiqotchilik ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirishning xususiyatlari mazmuni	145
<i>Ro'zimatov Jamshid Alisher o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinf "tarbiya" darslarida o'quvchilarning tanqidiy tafakkurini rivojlantirishga qaratilgan mavzularning mazmun-mohiyati	150
<i>Xoliqulova Moxichehra Nodir qizi</i>	
Развитие деонтологической компетентности будущих учителей предмета "воспитания"	154
<i>Бахобов Анвар Абдусаттор угли</i>	
Obrazli tafakkur – boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqini o'stiruvchi vosita	157
<i>Turg'unova Xumora Xusniddin qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda janriy xususiyatlariga ko'ra ifodali o'qish ko'nikmasining yo'nalishlari	160
<i>Tirkasheva Xumora Nurali qizi</i>	
Sharof Boshbekovning "Temir xotin" dramasida dramatik diskursning semantik va sintaktik qurilishi	164
<i>Mavlanova Xafiza Gulmurodovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning teleko'rsatuvlar vositasida nutq madaniyatini rivojlantirish pedagogik muammo sifatida	168
<i>Abduvosiyeva Mahmuda Xamidullo qizi</i>	
"O'z-o'zini rivojlantirish", "amaliyot" hamda "pedagogik amaliyot" tushunchalarining ijtimoiy-falsafiy, pedagogik talqini	171
<i>Adasheva Matluba</i>	
Kursantlarda muzokaraga kirishish ko'nikmalarini shakllantirishda nizoli vaziyatlar strategiyalarining psixologik o'rni	175
<i>Azamjonova Oyniso Qahramon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari boshqaruvi jarayonida rahbar kompetensiyalarini rivojlantirishning zamonaviy metodik yondashuvlari.....	180
<i>Berdiyeva Dilafruz Shuxratovna</i>	
Boshlang'ich ta'lim o'quv-tarbiya jarayonida mashq daftarining o'rni va ahamiyati	184
<i>Bo'ronova Maftuna Valijon qizi</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida kitobxonlik madaniyatini takomillashtirishning nazariy asoslari	188
<i>Burxanov Bahodir Baxtiyorxodjaevich</i>	
Yoshlar orasida emotsional intellektni rivojlantirishning psixologik asoslari	193
<i>Darvishxojayev Xasan Abdulxakimovich</i>	
Boshlang'ich sinf tabiiy fanlar darslarida virtual ta'lim texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari	197
<i>Djurayeva Nargis Narkulovna</i>	

Ingliz tilida talaffuzni o'rgatishda samarali zamonaviy kompyuter dasturlari	200
Ernazarova Shahnoza Ergash qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ekologik tarbiyaning ahamiyati va ma'naviyatga ta'siri	204
Fayziyeva Dilfuza Tohir qizi	
The Importance of Modern Technologies For Improving Speech Skills of Primary Students.....	208
I. A. Komolova	
Bo'lajak pedagoglarning ta'lim jarayonida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishining o'ziga xos imkoniyatlari.....	211
Inadullayeva Sevara Qahramonovna	
O'quvchilarning jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantiruvchi metodlar	212
Jumanova Shaxnoza Baxromjanovna	
Ulug'bek Hamdamning "Isyon va itoat" romanida obrazlar hayotiga konfliktning ta'siri.....	215
Karimova Mahliyoixon Mahkamjon qizi	
Sharq mutafakkirlari qarashlarida harbiy xizmatchilarda psixik o'zini o'zi boshqarish muammolarining metodologik tahlili	219
Kiyomxujaeva Madina Rustambek qizi	
Xorijiy tillarni o'qitishda milliy va xalqaro tajribalarni solishtirish	224
Jumaboyeva Malika, Eshpolatova Nozima, Ne'matova Shahzoda, Razzakova Nodira	
Maktabgacha ta'lim tashkilotida markazlar faoliyatini rivojlantirishda tarbiyachining nutqiy madaniyati	227
Nazarova Zulayxo Turabovna, Oydinova Baxriniso Burxon qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni faoliyatlar orqali ma'naviy-ma'rifiy qiyofasini shakllantirishda tarbiyachining vazifalari	231
Niyozova Maftuna Normaxmat qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarni raqamli ta'lim muhitida "Smart-Learning" texnologiyalarini samarali qo'llashga tayyorlash metodikasi (umumiy pedagogika misolida)	234
Nurullayeva Ugulxon Ergashboyevna	
O'qish savodxonligini rivojlantirishning zamonaviy didaktik yondashuvlari	237
Oripova Dilnozaxon Abduvosi qizi, Azimova Ziyoda Ergashevna	
Adabiy ta'limda o'quvchilarning refleksiv ko'nikmalarini rivojlantirish pedagogik muammo sifatida	241
Qodirova Dilnoza Alisher qizi	
"Yorug'lik dispersiyasi va uni hosil bo'lishi" mavzusini eksperimental yo'l bilan tushuntirish metodikasi.....	245
Rashidova Vazira Baxodir qizi	
Oliy ta'lim muassasalari talabalarini akademik mobillik asosida o'qitish tizimini takomillashtirish muammolari va ularning yechimlari	248
Ruziyeva Shoxida Fatilloevna	
Literature is A Reflection of the Soul and Culture of Humanity.....	254
Sayidova Sayyora Yorikulovna	
Linguistic Devices in Detective Terminology of "The Purloined Letter" by Edgar Allan Poe	257
Shokirova Markhabo	
Maktab direktorlarining psixologik bilimlarini rivojlantirishning ahamiyati va yo'nalishlari.....	260
Talabayev Utkirjon Rosuljonovich	
Bo'lajak harbiy xizmatchilarda empatiya orqali kasbiy moslashuvchanlikni oshirishning ijtimoiy-psixologik asoslari	263
Toshmatov Rustamjon Muydinjon o'g'li	
Tanqidiy tafakkurni shakllantirishning pedagogik va psixologik nazariyasi bo'yicha xorijiy va mahalliy tadqiqotlar tahlili	266
Xudoyorova Gavhar Baxtiyor qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni milliy qadriyatlar asosida tarbiyalash mazmuni va amaliy ahamiyati	271
Yakubova Zilola Zikirovna	
Zulfiya she'riyatida vafodor ayol timsoli	274
Yusupova Muqaddam Mahmutjonovna	
Yangi davr – yangi dars: ta'limdagi zamonaviy metodlar.....	278
Jumoniyo'zov Nurbek Xudoyorovich	
Взаимное сотрудничество Республики Узбекистан и Республики Азербайджан в формировании современной системы международных отношений	280
Исломов Абдулазиз Латиф угли	

Qo'l mehnati orqali talabalarda mas'uliyat va intizom tuyg'usini rivojlantirish.....	284
Abdullajonova Dildoraxon Rustamjonovna	
Innovatsion ta'lim muhiti sharoitida o'qituvchining akmeologik pozitsiyasini shakllantirish	288
Aralova Dilafruz Dushaboy qizi	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida fanlararo aloqadorlikning ahamiyati.....	292
Madraximov Shuxratjon Shukurovich, Madraximova Maxfuza Axmedovna	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida adabiyot fanini o'qitishda zamonaviy texnologiyalar integratsiyasi	295
Madraximova Maxfuza Axmedovna, Madraximov Shuxratjon Shukurovich	
Yosh o'qituvchilar va ongsostining ta'limdagi ahamiyati	299
Mutabar Kasimkhodjayeva	
A Stylistic Comparison of Ethical and Moral Proverbs in English and Uzbek.....	303
Parvina Mukhtashamova	
Talabalarning ijodiy faoliyatini rivojlantirishda podkast texnologiyalaridan foydalanish	306
Yuldashev Abdurauf Ro'zmatjonovich	
Informatika o'qitishda grafik organayzerlardan foydalanish.....	308
Zohidova Mahfuza Habibovna	
Характеристика деловой переписки на русском языке	311
Бобоназаров Хуршид Ишпулатович	
Vatanparvarlik hissini yoshlarda takomillashtirish masalasining mahalliy psixologlar tomonidan talqini	315
Kulaxmetov Abdusattor Baxriddinovich	
Методика преподавания фразеологизмов в старших классах	319
Мамадаминова Жамила Турабоевна	
Особенности учебного кластера как среды для развития речевых навыков	323
Мамаджанова Карина Абдукаримовна	
Maktabgacha ta'limda hr boshqaruvi: rivojlangan mamlakatlar tajribasi va O'zbekiston sharoitida tatbiq etish yo'llari.....	327
Alovdinova Iroda Botir qizi	
"Kognitiv faollik" tushunchasi va uning pedagogik-psixologik aspektlari	330
Ismoilova Nozimaxon	
The Significance of Media Competence in Enhancing Speaking Skills Among B2 and C1 Level Learners	335
Vazira Bafayeva Muxiddinovna	
Zamonaviy ta'lim jarayonida 21-asr ko'nikmalarini shakllantirishning nazariy va amaliy asoslari	338
Raximdinova Gulbodom Ibrohimjon qizi	
Kasbiy refleksiya asosida bo'lajak o'qituvchilarning transversal kompetensiyalarini rivojlantirishda maxsus va interfaol metodlardan foydalanish	344
Askarova Barchinoy Abdurahimovna	
Bo'lajak texnologik ta'lim o'qituvchilarining grafik kompetentligini transformatsion yondashuv asosida rivojlantirishning samarali shakllari va interfaol metodlardan foydalanish	347
Butayeva Gulmira Boxodirjonovna	
Ota-ona qaramog'isiz qolgan bolalarni tutingan oilalarga moslashtirishning pedagogik mexanizmlari	350
D. Q. Rahimova	
Emotsional intellektni rivojlantirishda zamonaviy ta'lim metodlarining o'rni.....	353
Jamalova Kamola Shahobiddinovna	
Tadqiqot samaradorligini pasaytiruvchi metodik xatolarni korrektsiya qilish usullari	358
Mamasidiqova Odina Islomjon qizi	
Ona tilini o'rgatishda didaktik material tanlash metodikasi	362
Mamatova Gulshan Amankulovna	
Boshlang'ich sinf ona tili va o'qish savodxonligi darslarida to'rt blokli model (tanqidiy fikrlash, ijodkorlik, muloqot va hamkorlik) ning qo'llanilishi	365
Mirzoyeva Maftuna Husnitdinovna	
Spekulyativ dizayn metodi asosida talabalarda kelajak ssenariylarini yaratish texnologiyasi	368
Nishonov Nodir Alimjanovich	
Filologiya yo'nalishi talabalari ta'lim jarayonida ilmiy dunyoqarashni shakllantirishda hamkorlik pedagogikasining ahamiyati.....	372
Nishonova Aziza Mirzaxmadovna	

6–7 yoshli bolalarning kognitiv ko'nikmalarini raqamli ta'lim vositalari asosida shakllantirish metodikasini takomillashtirish	375
Nuritdinova Shaxnoza Kamoliddin qizi	
Ona tili darslarida o'quvchilarda sintaktik tushunchalarni shakllantirishning innovatsion metodikasini takomillashtirish	377
O'rozboyeva Dilnoza Alimboy qizi	
O'quvchilar bilan olib boriladigan sport ishlarining pedagogik asoslari	380
Oromova Laylo Ilhomovna	
Bo'lajak informatika o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini dasturlash tillari orqali rivojlantirish yo'llari ..	384
Raxmatov Mirzo Mukimovich	
Bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarini tayyorlashda dizaynerlik qobiliyatlarini takomillashtirishda mahorat darslari (master klass)ni tashkil qilish	389
Satvoldiyeva Malaxatxon A'zamjanovna	
Shaxs kasbiy taraqqiyoti va amaliy faoliyat rivojlanishining omillari	394
Toshmurodov Muxriddin Suvon o'g'li	
Bo'lajak jismoniy madaniyat o'qituvchisining kasbiy kompetentligini shakllantirish mexanizmlari	398
Yuldasheva Nargiza Egamberdiyevna	
Talabalarda kasbiy yozma nutq kompetensiyasini takomillashtirish metodikasi	401
Alimov Farhod Sharabidinovich	
Boshlang'ich ta'limda buyuk allomlarimiz merosini integratsiya asosida o'qitish usullari	405
Mamatkarimova Sevara Alim qizi	
Bo'lajak biologiya o'qituvchilari inklyuziv kompetentligini rivojlantirish ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida	410
Raximov Atanazar Karimovich, Yuldashova Iroda Dilshodovna	
15-16 yoshli voleybolchilardan iborat nazorat va tajriba guruhlarida sakrash chidamkorligining pedagogik tajriba davridagi rivojlanish ko'rsatkichlarini shakllanish dinamikasi	413
Sulaymonov Jaxongir Solijonovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematik kompetensiyalarni rivojlantirishning metod va vositalari	417
Xudoyberdiyeva Sayyora Abdumumin qizi, Buzrukov. T. O.	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining kompetensiyalarini shakllantirish va rivojlantirishda o'qitishning tashkiliy-pedagogik shartlari	421
Rahmonova Zulayho Abdumalikovna, Buzrukov T. O.	
Pedagogik oliy ta'lim talablarida kasbiy pedagogik imijni rivojlantirishning ijtimoiy pedagogik zaruriyati	425
Mo'ydinova Shoxsanam Doniyorbek qizi	
The Role of English as a Tool for Cultural Diplomacy in Post-Soviet Uzbekistan	428
Fariza Umarova Yorqin kizi, Iroda Roziqova Alsharifiddin kizi	
Ijodiy tafakkur shakllanishida lug'atlarning o'rni va ahamiyati	434
Tursunova Ozoda Faxriddinovna	
Malakali bokschi larni texnik-taktik tayyorlashda bosqichma-bosqich yondashuv	437
Meliqo'ziyev Mavlonjon Ro'zmatjon o'g'li, Meliqo'ziyev Bektemirjon Ro'zmatjon o'g'li	
Possibilities of Physical Education Means in the Formation of Volitional Qualities in Schoolchildren	443
Z. Nazarov	
Bo'lajak pedagoglarning ilmiy-tadqiqotchilik kompetensiyasini shakllantirish ijtimoiy pedagogik zarurat sifatida	447
Abdullayeva Nasiba Abdusolomovna	
Rus tili darslarida kommunikativ yondashuvlar	451
Adilova Soliyaxon	
Boshlang'ich ta'limda interfaol metodlardan foydalanish	455
Atayeva Baxrinisa Abduvaxidovna	
Talabalarda kommunikativ kompetentlikni rivojlantirishni boshqarish asosida ta'lim xizmatlarini takomillashtirish	458
Abdullayeva Aziza	
Tabiiy fanlarni o'rganishda boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirish uchun interfaol usullar va zamonaviy texnologiyalar	461
Dehqonboyev Muhammad To'liqin o'g'li	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ta'lim mazmunini loyihalashga tayyorgarligining pedagogik psixologik xususiyatlari	465
Haydarqulova Mahliyo Zafarovna	

Zamonaviy yondashuv asosida talabalarda ekologik ta'lim-tarbiya berishning samarali yo'llari	469
Sh.S.Shodmonova, Hotamov Tolibjon Narzulloyevich	
Maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilari nutqini o'stirishda xalq og'zaki ijodidan foydalanish metodikasini takomillashtirish.....	472
Imomova Muazzam Rafiqjon qizi	
Boshlang'ich sinflarda o'quvchilarning natijalarini baholash.....	476
Ismatova Ozoda Parda qizi	
Bolalar ijtimoiylashuvining psixologik masalalari	482
Jo'Imurodov Oybek Asliddin o'g'li	
Ijodiy qobiliyatlarni shakllantirishda didaktik vositalarning o'rni	485
Karimova Nilufar Raimjonovna	
Nogironligi bo'lgan shaxslar bilan ijtimoiy ish olib borishda muammo va yechimlar.....	488
Komilova Mohiniso Jobir qizi	
Kimyo o'qituvchisi kasbiy kompetentligini aniqlashning ustuvor pedagogik vazifalari	491
Mamajonov Shuhratjon Asqarovich, Odilxo'jazoda Nigoraxon Baxtiyorxo'ja qizi	
Ma'naviy taraqqiyot sharq allomalar merosida	495
Mirsagatova Nargiza Sayfullayevna	
Abduqodir Shakuriyning yangi usul maktablari va o'qitish metodikasi	499
Muxtorqulova Rushona Zohidjon qizi, Salomova Ra'no Vassiyevna	
Raqamli ta'lim resurslaridan foydalanishning o'quvchilarning kognitiv rivojlanishiga ta'siri.....	505
Lapasova Zebiniso Xidirovna	
Fransuz tili mashg'ulotlarida madaniyatlararo muloqotga o'rgatishning kommunikativ texnologiyalari	509
Muzaffarova Nodira Mardonovna	
O'quvchilarni ijtimoiy-madaniy kompetensiyalarini shakllantirish omillari	514
Norbo'tayev Farhod Maxsidin o'g'li	
O'qituvchining kasbiy kompetentligi orqali o'quvchilarda ijtimoiy kompetensiyalarni shakllantirish.....	518
Rajabova Xurshida Hakimovna	
Harbiy xizmatchilarning oilasini harbiy muhitga moslashuvining ijtimoiy-psixologik omillari.....	521
Rejametova Iroda Ikramshikovna	
Refleksiv ko'nikmalarni shakllantirish metodik muammo sifatida	526
Raxmonova Iroda Samijonovna	
Umumiy o'rta ta'lim maktablari direktorlarining boshqaruv faoliyatida ijtimoiy muhitni rivojlantirishning amaldagi holati (menejerlik o'quv kurslari misolida)	530
Saidqulov Sodiqjon Botirovich	
Umumta'lim maktab o'quvchilarining ijtimoiy-siyosiy kompetensiyasini shakllantirish: nazariy yondashuv va ilmiy asoslar.....	533
Samatova Iroda Azamjon qizi	
Beyond Accountability: A Growth-Oriented Teacher Appraisal System for Professional Development.....	537
Sardorbek Rislikboyev	
Milliy qadriyatlar – millat ko'zgusi	542
Sulaymonova Tanzila Zoir qizi	
Tarbiya jarayoni mazmuni va mohiyati.....	545
Sultonov Ismoiljon Qodirjon o'g'li	
Nutqni rivojlantirishda interfaol pedagogik texnologiyalardan foydalanish zarurati va shart-sharoitlari.....	548
Tursunova Kamola Ulug'bek qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotining milliy imidjini rivojlantirish va boshqarish texnologiyalari	552
Valiyeva Hamida	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni maktab ta'limiga kompleks tayyorlash mazmuni.....	556
Xolboyeva Gulnora Ulashovna	
10-12 yoshli stol tennischilarni jismoniy tayyorgarligini yordamchi mashqlar majmuasini qo'llash orqali rivojlantirish.....	559
Yaqubova Zulayxo Alisherovna	
Gumanitar fanlarda milliy folklardan foydalanishning ahamiyati.....	564
Abduxakimova Maxfuza Abduraxmonova	
Классификация сказок и их характерные черты	568
Мусурманова Азиза Камиловна	

Необходимость развития коммуникативных компетенций у студентов медицинского ВУЗА.....	572
Шукурова Нодира Тиллаевна, Фуркатова Сабрина Фармоновна	
Oila va maktab hamkorligi asosida o'smir yoshidagi o'quvchilarning kommunikativ kompetentligini rivojlantirish masalalari	576
Evatov Saminjon Sobirovich	
Sport mashg'ulotlarida motivatsiyani shakllantirish: pedagogik strategiyalar va vositalar	579
Rajapov G'olibbek Oripovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining kompetensiyalarini shakllantirish va rivojlantirishda o'qitishning tashkiliy-pedagogik shartlari	583
Rahmonova Zulayho Abdumalikovna, Buzrukov T. O.	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda konsentratsiya qobiliyatini rivojlantirishning pedagogik-psixologik aspektlari.....	586
Israilova Xusnida Adilovna	
Raqamli texnologiyalar yordamida kitobxonlik madaniyatini takomillashtirishning nazariy asoslari	590
Burxanov Bahodir Baxtiyorxodjaevich	
Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish orqali adabiyot darslarida hayotiy ko'nikmalarni shakllantirish imkoniyatlari	596
Abdullayeva Maftuna Odiljon qizi	
Ta'lim jarayonini tashkil etish texnologiyalarini takomillashtirishda steam texnologiyasidan foydalanish	601
Abdumajitova Sayohat Abduqosimovna	
Pedagogik ta'limni integratsiyalash turlari va didaktik tamoyillari	605
Berdiyev Bahodir Ravshanovich	
Raqamli o'quv vositalari yordamida bolalar uchun ingliz tilini o'rganish jarayonini samarali tashkil etishda xalq og'zaki ijodiy namunalaridan foydalanish.....	608
Boqijonova Nargiza Jumanazar qizi, Rajabboyeva Gulchexra Foziljon qizi	
Mehribonlik uylari bolalarida ijtimoiy xulq-atvorning rivojlanishi.....	611
Dilobar Saidova	
Yoshlar tarbiyasida pedagogik konsepsiyalarning roli va ahamiyati	614
Ergashev Oybek Qaxramon o'g'li	
Talabalarning intellektual qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan o'quv mashg'ulotlarini tashkil etishni takomillashtirish.....	617
Ernazarov Alisher Ergashevich, Chinqulova Gulmehra Bahronovna	
Migrant o'quvchilarda pedagogik tolerantlik kompetensiyasini rivojlantirish metodlari	621
Eshonjonov Bobir Zafarjonovich	
Oliy ta'limda muhandislik faoliyatini ta'minlash metodologiyasi.....	625
Eshonqulov Sherzod Ummatovich	
A Comparative Linguistic Analysis of English and Uzbek Proverbs and Aphoristic Expressions as Structural, Semantic, and Cultural Dimensions	628
Jumayev Sanjar Jurakulovich	
Innovatsion ta'lim texnologiyalari asosida talabalarning metodik tayyorgarligini shakllantirish	631
Komilov Umidjon Normurod o'g'li	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalar bilan loyiha-tadqiqot ishlarini tashkil etishning mazmuni	635
M. X. Tadjiyeva	
Raqamli axborot muhitini shakllantirish bosqichida informatika fanining ahamiyatini belgilab beruvchi omillar	639
Mamajanov Raxmatilla Yakubjanovich, Nazarova Madina Abdullayevna, Xolbayeva Gulnora Bakirovna	
Pedagogik konfliktlar: turlari, sabablari va optimal yechimlari	644
Muhammadiyeva Setora Odil qizi	
Subyektga yo'naltirilgan ta'limning pedagogik-psixologik asoslari	647
Nigora Negmatova	
Mantiqiy masalalar orqali boshlang'ich sinf o'quvchilarining aqliy tafakkurini rivojlantirish	651
Pirimova Mohinur Furqat qizi	
Ona tili darslarida matn tuzilishini o'rgatishning metodik asoslari.....	654
Qurbonnazarova Ziyoda Abdukarim qizi	
O'quvchilarning matematika faniga qiziqishini oshirishda interfaol metodlar va ijodiy yondashuvlarning roli.....	657
Quvvatova Ozoda Gulbek qizi	

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining kompetensiyalarini shakllantirish va rivojlantirishda o'qitishning tashkiliy-pedagogik shartlari	660
Rahmonova Zulayho Abdumalikovna, Buzrukov T. O.	
Professional sportda faol ayollar salomatligining monitoringi va ularni sog'lom turmush tarziga yo'naltirish strategiyalari	663
Raimov Xamid Soatovich	
O'quvchilarni jismoniy tarbiyalashda harakatli o'yinlardan foydalanish	666
Ravshanova Sabina Bahodir qizi	
Art-terapiyaning bola "men"ining rivojlanishidagi ahamiyati	669
Raxmatova Gulobod Tuyboy qizi	
Maktabgacha yosh davr – bolalar ijtimoiylashuvining muhim omili sifatida	672
Sanayeva Surayyo Bobonazarovna, Eshmirzayeva Mohichehra Ikrom qizi	
5E modeli asosida darsni loyihalash: nazariya va amaliyot uyg'unligi	676
Shodiyeva Matluba Jo'rayevna	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti jamoasining psixologik xususiyatlari	681
Shukrullayev Ozod Arzuyevich	
Talabalarda pedagogik e'tiqodni shakllantirishning variativ modeli va uning asosiy komponentlari	684
Sodiqova Dinara Alisher qizi	
Matn bilan ishlash bosqichlari va ularning ingliz tilini o'rgatishdagi didaktik ahamiyati	687
Soliyev Umidjon Yulchivoyevich	
Narsalarni sanash, miqdorni belgilash uchun qo'llaniladigan matematik vositalar, matematikaning asosiy tushunchalari	691
To'rayeva Kamola Vosidjon qizi	
O'smirlar xulq-atvoriga ommaviy madaniyatning ta'siri	694
Umarova Navbahor Shokirovna, Babayeva Saida Juman qizi	
Nafas olish mashqlarini jismoniy imkoniyati cheklangan talabalarning adaptiv imkoniyatlariga ta'siri	698
Valiyeva N. Y.	
Syujetli-rolli o'yinlar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirish	702
Xalilova Dilnoza Furqatovna	
Talabalar imtihon oldi qo'rquv va xavotirlarining psixologik omillari	705
Xolmatov Zafar Muxtorjon o'g'li	
Umumiy va noorganik kimyo fanini simmetrik yo'nalishdagi tuzilmaviyligini takomillashganligi	708
Xolmurodova Laziza Erkinovna, Xudoyqulova Intizor G'ayrat qizi	
Umumta'lim maktablarida inson resurslarini rivojlantirishga doir zamonaviy boshqaruvning asosiy tamoyillari	711
Xusanov Xasanjon Xusanxo'ja o'g'li	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining tanqidiy fikrlashini rivojlantirish	716
Yusufaliyeva Gulnora Abdurahmonovna	
Dirijyor-xormeysterlik bo'yicha kasbiy-kompetentlikni shakllantirishning nazariy asoslari	721
Z. A. Nuraliyeva	
Boshlang'ich maktab o'quvchilarini o'qitishda kompetensiyaga asoslangan yondashuv	724
Zaripova Muslima Qurbonovna	
Xorijiy tajribalar asosida o'quvchilarda kritik fikrlashni rivojlantirishda integrativ yondashuvning ahamiyati	727
Zokirova Ma'suma Qahramonjon qizi	
Norasmiy va informal ta'limni tan olishning konseptual asoslari va rivojlantirish yo'llari	730
Anvar Allabergenov	
Методы совершенствования слуховых навыков через цифровой сторителлинг в начальных школах	735
Раимова Малохатхон	
Biologiya darslari ekologik ta'lim va tarbiyani rivojlantirish omili sifatida	740
Quldosheva Dilso'z Sunnatovna	
Xalqaro futbol musobaqalari statistikasi asosida o'yin strategiyalarini tahlil qilish	743
Davranov E. O.	
Особенности проведения занятий по биологии с применением современных педагогических технологий	748
Койилова Мехринисо	

Boshqaruv kadrlar zaxirasini samarali shakllantirishda gender tenglikni ta'minlashning ijtimoiy-psixologik omillari	755
<i>Abdullajanova Dilnozaxon Sultanbekovna</i>	
Ijtimoiy tarmoqlar va raqamli kommunikatsiyaning zamonaviy o'zbek va ingliz tillariga ta'siri.....	761
<i>Abdullayev Shaxobiddin Abduali o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida stem yondashuvi asosida muhandislik ko'nikmalarini rivojlantirishning dolzarbligi.....	765
<i>Abdullayeva Moxinur O'lmasboy qizi</i>	
Proporsiyalar siri.....	769
<i>Arabboyeva Zamiraxon Tadjibayevna</i>	
Zamonaviy ta'limda kreativ yondashuvlar: zamonaviy metodlar va amaliy misollar asosidagi tahlil	773
<i>Askarova Zilolaxon Nurmuxamadovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kitobxonlik savodxonligini rivojlantirish kompetentsiyasi	777
<i>Eshmurodova Dilobar Nizom qizi</i>	
Havoning nisbiy namligini aniqlash.....	781
<i>Hasanboyeva Diyoraxon, Tojaliyeva Dilyora</i>	
Yevropa mamlakatlarida ta'lim-tarbiya masalalarining olib borilishi tahlili (Italiya va Fransiya maktablari misolida)	784
<i>F. F. Xalilov, Ibodullayeva Dildora Shukrulla qizi</i>	
Individual va differensial yondashuvlarning boshlang'ich ta'lim metodikasi bilan integratsiyasi.....	787
<i>Jinayeva Dilrabo Abdusalomovna</i>	
Blokcheyn texnologiyalari va undan foydalanish yo'llari.....	791
<i>Jomonqulova Fazilat Esirgapovna</i>	
Neyropedagogik yondashuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv-bilish faoliyatini shakllantirish.....	794
<i>Jumayeva Mahbuba O'ktam qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish texnologiyasi	798
<i>Mirsaidova Maxbuba</i>	
Korpus lingvistikasida lingvostatistik tahlil metodi	801
<i>Nuriddinov Abrorbek Sayfiddin o'g'li</i>	
Tarbiyalanuvchilarni sensomotorikasining psixologik strukturasini.....	804
<i>Parmonova Laylo Iloxomovna</i>	
Maxsus maktabgacha tarbiya muassasalarida bolalar nutqining ohang, ritm va sur'atini tarbiyalash metodikasi.....	808
<i>Saydaliyeva Xojiya Abduljalil qizi</i>	
Pedagogik faoliyatda shaxslararo munosabatlarning ijtimoiy-psixologik jihatlari	812
<i>Shakarboeva Shaxnoza Abdulakimovna</i>	
Talabalarda hunarmandchilik ko'nikmalari va ijodiy salohiyatini rivojlantirishning psixologik-pedagogik asoslari.....	816
<i>Sharipova Go'zal Sodiqovna</i>	
Faxriyorning doston yaratishdagi mahorati va ularning badiiylik xususiyatlari	820
<i>Tangirova Dilbar</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari metodik tayyorgarligini takomillashtirishda elektron ta'lim resurslaridan foydalanish.....	824
<i>Turanova Iroda Egamberdi qizi</i>	
Talabalarni maktabgacha ta'lim tashkiloti va ota-onalar hamkorligini tashkil etishga o'rgatishning metodik asoslari	827
<i>Turdiqulova Luiza Zayniddinovna</i>	
O'zbekistonda til ta'limida innovatsiyalar: sun'iy intellekt va raqamli texnologiyalar yondashuvi	831
<i>Umarova Iroda Shavkatjon qizi</i>	
Aqli zaif o'quvchilar bilan psixokorreksion ishlarda qo'llaniladigan metodlar.....	835
<i>Usmanova Nilufar Ilhom qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda o'quvchilarning kreativ o'qish madaniyatini shakllantirishda sun'iy intellektidan foydalanish	840
<i>Xayitova Firuza Abdullayevna</i>	
Oliy o'quv yurtlarida talabalar ijtimoiy kompetentligini rivojlantirishda innovatsion hamkorlik modellari samaradorligi	844
<i>Xaqqulov Komil Yusupovich</i>	

Ta'limda raqamli texnologiyaning o'rni.....	847
<i>Zebuniso Nurtayeva Murodali qizi</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarni pedagogik faoliyatga tayyorlashning pedagogik mexanizmlarini takomillashtirish .	852
<i>Abduraxmonova Sayyoraxon Shaxobidinovna</i>	
Направленное обучение борцов самостоятельному управлению нагрузкой в тренировке по частоте сокращений сердца	856
<i>Алишер Базарбаевич Ашуралиев</i>	
Педагогические возможности развития креативного мышления студентов педагогических вузов	859
<i>Каримова Барно Эргашевна</i>	
Инклюзивное образование: интеграция теоретических основ и практических методов для формирования эффективной образовательной среды	862
<i>Л. З. Намазбаева</i>	
Влияние славянской мифологии на русскую литературу	866
<i>Хайдаров Рамазон Комилжон угли</i>	
Совершенствование методики преподавания русского языка в нефилологических аспектах	871
<i>Ходжибекова М. А.</i>	
Мaktabgacha yoshdagi bolalarning rivojlanishida qurish-yasash faoliyatlarini tashkil etishning ahamiyati.	875
<i>Sultonova Nurxon Anvarovna</i>	
Xorijiy mamlakatlarda maktabgacha ta'limning o'ziga xos xususiyatlari va tarbiyachi faoliyatining mazmuni.....	878
<i>Nazirova Guzal Malikovna</i>	
Творческий подход к формированию личности будущего воспитателя	881
<i>Халкузиева Дилноза Баходировна</i>	
Мaktabgacha ta'lim muassasasida huquqiy tarbiyani amalga oshirish yo'llari.....	884
<i>Karimova Umida Sharopovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda akmeologik yondashuvni rivojlantirishning nazariy asoslari.....	887
<i>Mirzayev Shavkat Turdibayevich</i>	
Psixolog talabalarda liderlik kompetentligini rivojlantirishning psixologik xususiyatlari	890
<i>Qurbanova Surayyo Tuynazar qizi</i>	
Роль самостоятельного обучения в формировании творчества учащихся	894
<i>Курбанова Бузайнаб Нурмухаммадиевна</i>	
Ingliz tili darslarida yuqori sinf o'quvchilarini madaniyatshunoslik yondashuvi asosida umuminsoniy qadriyatlar ruhida tarbiyalash metodikasi	899
<i>Saxoddinova Muhayyo Eshmamat qizi</i>	
Harbiy ta'lim mashg'ulotlarida modulli texnologiyalardan foydalanish.....	904
<i>Usmonov Adxam Abduxamidovich</i>	
The Impact of Family Celebrations on Stress, Emotional Well-Being, and Human Happiness.....	907
<i>Khasanboy U. Abdusamatov</i>	
Bo'lajak pedagoglarda kasbiy refleksiya ko'nikmalarini shakllantirish usullari.....	917
<i>Shaymardon Norov</i>	
Мaktabgacha yoshdagi bolalarning intellektual rivojlanishini shakllantirish	924
<i>Z. M. Zarifova</i>	
Surxon vohasida yoqilg'i energetika majmui tarixidan.....	930
<i>Boboyeva Sitara Ro'zimaxmatovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida lingvistik kompetensiyani rivojlantirishda ona tili o'qitish metodikasi fanining ahamiyati.....	933
<i>Qayumova Odinaxon Buvarayim qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilari kognitiv qobiliyatlarini tarbiyalash	937
<i>Shaxaldarova Gulchehra Sag'diyevna</i>	
O'zbek tilida gender xususiyatlarining namoyon bo'lishi	941
<i>Qarayeve Mavjuda Yoqubjonovna</i>	
Мaktab yoshidagi o'quvchilarda harakatli o'yinlar orqali jismoniy sifatlarni rivojlantirish (kurash).....	945
<i>Qon'irbaev Dastan</i>	
Front-end dasturlashni o'rgatishda algoritmik tafakkurni shakllantirishning ahamiyati va ko'rsatmalari.....	949
<i>To'xtayeva Robiya Ravshanbek qizi</i>	
Tasviriy faoliyatga o'rgatishning pedagogik jihatlarini o'rganish	953
<i>Boliyeva Lola</i>	

Talabalarda kognitiv jarayonlarning psixologik asoslari	959
<i>Axmedov Davlatbek Saloxidin o'g'li</i>	
Modern Trends in the Educational Process.....	962
<i>Mirzayeva Farokhat Odiljonovna</i>	
Yengil atletika va uni o'qitishda pedagogik usullar	966
<i>Muratov Muzaffar Shermamatovich</i>	
Voleybol mashg'ulotlarida texnik-taktik uslublarini dastlabki o'rgatish metodikasi	969
<i>Sulaymonov Jaxongir Solijonovich</i>	
Gimnastika mashg'ulotlarida yoshlarning jismoniy rivojlanishini ta'minlashda pedagogikaning o'rni	976
<i>Axmedjanov Shuhrat Boltayevich</i>	
O'quvchilarda gigiyenik madaniyatni shakllantirishda tibbiy-pedagogik yondashuvlar	979
<i>Ziyatov Muhammad Namazovich</i>	
Обзор современных ai-моделей генерации программного кода и их применение в обучении начинающих программистов	983
<i>Урынбаева Азада Бахадыровна</i>	
O'quvchilarda kognitiv faollikni rivojlantirishga qaratilgan yondashuvlar tavsifi	987
<i>Panjiyev Maqsud</i>	
Uyda bolani haddan tashqari erkalatishning (giperparvarish) yetuklik davridagi ijtimoiy moslashuvga ta'siri	991
<i>Azizova Shodiya Utkur qizi</i>	

UYDA BOLANI HADDAN TASHQARI ERKALATISHNING (GIPERPARVARISH) YETUKLIK DAVRIDAGI IJTIMOY MOSLASHUVGA TA'SIRI

Azizova Shodiya Utkur qizi

Alfraganus universiteti, Pedagogika kafedrası,
Pedagogika va psixologiya 3-bosqich talabasi

ORCID: 0009-0004-9088-853X

Annotatsiya: Mazkur maqolada bolani haddan tashqari erkalab tarbiyalash (giperparvarish)ning ijtimoiy moslashuvga ta'siri tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, giperparvarishli muhitda ulg'aygan shaxslar mustaqil qaror qabul qilishda, muammolarga bardosh berishda va ijtimoiy muloqotda qiyinchiliklarga duch keladi. Tarbiya uslubining balansda bo'lishi – ya'ni qo'llabquvvatlash bilan birga javobgarlikka ham o'rgatish – muhim ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: giperparvarish, tarbiya uslublari, ijtimoiy moslashuv, yoshlar psixologiyasi, otaona munosabati.

Abstract: This article analyzes the impact of overprotective parenting on social adaptation during emerging adulthood. Research findings reveal that individuals raised in overprotective environments face difficulties in making independent decisions, coping with stress, and engaging in social communication. A balanced parenting style that combines emotional support with responsibility training is crucial for healthy personal development.

Key words: overprotection, parenting styles, social adaptation, youth psychology, parent–child relationship.

Аннотация: В данной статье анализируется влияние чрезмерной опеки в детстве на социальную адаптацию в период ранней взрослости. Результаты исследования показывают, что люди, выросшие в условиях гиперопеки, испытывают трудности при принятии самостоятельных решений, устойчивости к стрессу и социальной коммуникации. Важно соблюдать баланс в воспитании: сочетание эмоциональной поддержки и формирования ответственности.

Ключевые слова: гиперопека, стили воспитания, социальная адаптация, психология молодёжи, отношения родителей и детей.

KIRISH

Farzand tarbiyasi har qanday jamiyatning ijtimoiy, madaniy va iqtisodiy barqarorligida asosiy omil hisoblanadi. Bola ilk yoshdan boshlab o'zini qanday muhitda ko'rishi, qanday munosabatni his etishi, qanday ehtiyojlari qondirilishi – uning kelajakdagi shaxsiyati, ijtimoiy moslashuvi, psixologik barqarorligi va qaror qabul qilish qobiliyatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Ayniqsa, oila ichidagi tarbiya uslubi bola hayotining yo'nalishini belgilovchi kalit omillardan biridir.

So'nggi yillarda O'zbekiston jamiyatida farzandni haddan tashqari erkalatish, uni turli hayotiy qiyinchiliklardan asrash va har bir harakatini nazorat qilish tendensiyasi keng tarqalmoqda. Bunday yondashuv psixologik adabiyotlarda giperparvarish (yoki "overprotection") deb nomlanadi. Bu holat ko'pincha ota-onalarning muhabbat va g'amxo'rlikni noto'g'ri tushinishidan kelib chiqadi. Ota-onalar farzandning xatoga yo'l qo'yishidan qo'rqib, uni mustaqil hayotiy tajribalardan mahrum etadilar. Natijada bola kelajakda o'z ustida ishlash, mas'uliyatni olish, muammolarni hal qilish va ijtimoiy muhitga moslashish qobiliyatini susaytiradi.

Psixologik tadqiqotlar ko'rsatadiki, giperparvarishli oilalarda ulg'ayotgan shaxslar o'ziga nisbatan past bahoga ega bo'ladi, mustaqil qaror qabul qilishda ikkilanadi, stressli vaziyatlarda zaiflik his qiladi va yangi ijtimoiy vaziyatlarga kirishda ijtimoiy tashvish (social anxiety) kuchayadi. Bu esa ayniqsa yetuklik davrida (18–25 yosh), ya'ni shaxs ijtimoiy rollarni egallayotgan bosqichda muammolarni yuzaga chiqaradi.

Mazkur maqola aynan ushbu dolzarb muammoni ilmiy tahlil qilishga qaratilgan. Asosiy e'tibor giperparvarish muhitida ulg'aygan shaxslarning ijtimoiy moslashuviga – ya'ni ularning mustaqilligi, muomala ko'nikmalari, stressga chidamliligi va o'ziga bo'lgan ishonchiga qaratiladi.

Tadqiqot orqali quyidagi savollarga javob topishga harakat qilinadi:

1. Giperparvarish qaysi ko'rinishlarda namoyon bo'ladi?
 2. Bu holat yetuk yoshdagi shaxsning ijtimoiy moslashuviga qanday ta'sir ko'rsatadi?
 3. Muammoni kamaytirish uchun qanday pedagogik va psixologik yondashuvlar qo'llanilishi mumkin?
- Mavzuning nazariy va amaliy ahamiyati shundaki, u nafaqat psixologiya sohasi olimlari, balki o'qituvchilar, ota-onalar, ijtimoiy ishchilar hamda keng jamoatchilik uchun foydali ilmiy asos va tavsiyalarni shakllantiradi.

Tarbiya – shaxsning shakllanishida muhim omil hisoblanadi. O'zbekiston jamiyatida ota-onalar farzandga nisbatan ko'pincha himoyaviy, haddan tashqari parvarishli munosabatda bo'lishadi. Bunday munosabatlar ijtimoiy sabablarga – masalan, bolani yo'qotishdan qo'rqish, yagona farzand bo'lishi, onaning hissiy bog'liqligi va boshqa omillar bilan izohlanadi. Giperparvarish ("overprotection") bolaning mustaqil qaror qabul qilishi va muammolarni hal qilishi ko'nikmalarini shakllantirishiga to'sqinlik qiladi. Bu maqolada aynan giperparvarishli muhitda ulg'aygan shaxslarning yetuklik bosqichida ijtimoiy moslashuv darajasi o'rganiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Diana Baumrind (1971) tomonidan taklif qilingan ota-onalik uslublari nazariyasiga ko'ra, haddan tashqari erkalatish – bu avtoritar va demokratik tarbiya o'rtasidagi nomutanosiblik sifatida baholanadi.

Karen Horney va Carl Rogers kabi insoniy psixologlar giperparvarish natijasida shaxsning "haqiqiy Men"i shakllanmasligi, o'ziga ishonchsizlik, xavotirning kuchayishi va ijtimoiy moslashuvning qiyinlashishini ta'kidlaydilar.

O'zbek adabiyotida ham bu holat ilgari surilgan. Masalan, Abdulla Qodiriy "O'tgan kunlar" romanida Yusufbek hoji o'z qiziga haddan tashqari qat'iy nazorat va parvarish ko'rsatgani sababli Kumushning psixologik siqilishi va mustaqil qaror qabul qila olmasligi tasvirlangan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Maqsad: Giperparvarish ostida o'sgan shaxslarning ijtimoiy moslashuv darajasini – mustaqillik, muomala va stressga bardoshlilik jihatidan – aniqlash.

Ishtirokchilar: 100 nafar 18–25 yoshdagi talaba, ulardan 50 nafari giperparvarishli oiladan, 50 nafari esa erkin tarbiya olgan oilalardan tanlangan.

Metodlar:

- **So'rovнома:** ota-ona bilan munosabatlar, mustaqil qaror qabul qilish, ijtimoiy tashvishni o'lchash;
- **Intervyu:** hayotiy qarorlarni qabul qilish tajribasi, muammo yuz berganda qo'llaniladigan strategiyalar;
- **"Ijtimoiy moslashuv indeksi" testi:** mustaqillik, muomala va stressga bardoshlilikni baholash uchun ishlatiladi.

Ko'rsatkich	Giperparvarish guruhi (%)	Erkin tarbiya guruhi (%)
Mustaqil qaror qabul qilish	34	76
Yangi odamlar bilan tanishish	42	83
Stressga bardoshlilik	38	71
O'ziga ishonch	40	78

Intervyularda giperparvarishli ishtirokchilarning aksariyati (76%) har qanday muammoni avvalo ota-onasi bilan muhokama qilishi, o'z boshiga tushgan holatlarga javobgarlikni olishdan qo'rqishini bildirdi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Giperparvarish bola tarbiyasida muhim bo'lib ko'rinsa-da, uning uzoq muddatli psixologik va ijtimoiy ta'sirlari salbiy bo'lishi mumkin. O'z vaqtida qaror qabul qilishga o'rgatilmagan va doimiy nazorat ostida ulg'aygan shaxslar hayotiy muammolar oldida sust bo'lib qoladi va ijtimoiy rollarda pasiv bo'ladi. Bu holat ayniqsa oliy ta'limda, ishga joylashishda yoki turmush qurishda qiyinchiliklar tug'diradi.

O'zbek jamiyatida "yagona o'g'il", "qiz bola – ayb qilmasin", "katta bo'lsa ham bola" kabi madaniy yondashuvlar giperparvarish muammosini yanada kuchaytiradi.

Halbuki, ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, giperparvarish uzoq muddatda buzilgan mustaqillik menedjmenti, stressga dosh berolmaslik, ijtimoiy tashvish va depressiyaga sabab bo'lishi mumkin. Bu hodisalar ayniqsa yetuklik bosqichida – 18–25 yosh oralig'ida – ijtimoiy va kasbiy muvaffaqiyatga to'sqinlik qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Giperparvarish bola tarbiyasida muhim bo'lib ko'rinsa-da, uning uzoq muddatli psixologik va ijtimoiy ta'sirlari salbiy bo'lishi mumkin. O'z vaqtida qaror qabul qilishga o'rgatilmagan va doimiy nazorat ostida ulg'aygan shaxslar hayotiy muammolar oldida sust bo'lib qoladi va ijtimoiy rollarda pasiv bo'ladi. Bu holat, ayniqsa oliy ta'limda, ishga joylashishda yoki turmush qurishda qiyinchiliklar tug'diradi.

O'zbek jamiyatida "yagona o'g'il", "qiz bola – ayb qilmasin", "katta bo'lsa ham bola" kabi madaniy yondashuvlar giperparvarish muammosini yanada kuchaytiradi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatmoqdaki, giperparvarish jarayonida topilgan shaxslar yetuklik davrida ijtimoiy moslashuvda sezilarli qiyinchiliklarga duch keladi: ular mustaqil qaror qabul qilishda, yangi ijtimoiy muhitlarga moslashishda, stressga bardoshlilikda va mas'uliyatni o'z zimmasiga olishda zaiflik namoyon etadi, natijada o'qish, ish va shaxsiy hayotdagi muvaffaqiyatlari sezilarli darajada pasayadi.

Giperparvarish shaxsda real hayot tajribalaridan chetlanish hosil qiladi: ular xatolardan o'rganish, muammolarni mustaqil hal qilish kabi kompetensiyalardan mahrum bo'ladi. Natijada o'zini tashqi yordamlarisiz o'qish, tashvishli va psixologik jihatdan barqaror emas deb biladi. Bu holat, O'zbekistonda yashirin ijtimoiy muammolar – ishsizlik, yolg'izlik, nikohdagi nizolar va hatto ruhiy tushkunliklar – ko'rinishida namoyon bo'ladi.

Tarbiya jarayonida ota-onalarning haddan ortiq aralashuvi va bolaning har bir harakatini nazorat qilishga intilishi uning mustaqil shaxs sifatida shakllanishiga to'sqinlik qiladi. Shu bois zamonaviy tarbiya yondashuvlarida balans prinsipiga amal qilish kerak: bir tomondan hissiy qo'llabquvvatlash, ikkinchi tomondan esa mustaqil fikrlash va javobgarlikni his qilishga o'rgatish lozim.

Natija sifatida amaliy tavsiyalar:

- Ota-onalar uchun psixologik seminarlar va treninglar tashkil etish;
- Maktabgacha ta'limdan boshlab bolalarda mustaqillik va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish dasturlarini joriy etish;
- Giperparvarish ko'rinishlarini aniqlash uchun pedagogik-psixologik monitoring tizimini tashkil etish;
- Media va adabiyot orqali balansli tarbiya tushunchasini targ'ib qilish.

Giperparvarish ko'rinishidagi "ortiqcha mehr" aslida bolaning real hayotga tayyorlanishini to'xtatadigan xavfdir. Bu nafaqat individual, balki ijtimoiy va milliy miqyosda muhokamaga tortilishi lozim bo'lgan dolzarb muammo hisoblanadi.

Giperparvarish bola tarbiyasida muhim bo'lib ko'rinsa-da, uning uzoq muddatli psixologik va ijtimoiy ta'sirlari salbiy bo'lishi mumkin. O'z vaqtida qaror qabul qilishga o'rgatilmagan va doimiy nazorat ostida ulg'aygan shaxslar hayotiy muammolar oldida sust bo'lib qoladi va ijtimoiy rollarda pasiv bo'ladi. Bu holat, ayniqsa oliy ta'limda, ishga joylashishda yoki turmush qurishda qiyinchiliklar tug'diradi.

O'zbek jamiyatida "yagona o'g'il", "qiz bola – ayb qilmasin", "katta bo'lsa ham bola" kabi madaniy yondashuvlar giperparvarish muammosini yanada kuchaytiradi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatmoqdaki, giperparvarish jarayonida topilgan shaxslar yetuklik davrida ijtimoiy moslashuvda sezilarli qiyinchiliklarga duch keladi: ular mustaqil qaror qabul qilishda, yangi ijtimoiy muhitlarga moslashishda, stressga bardoshlilikda va mas'uliyatni o'z zimmasiga olishda zaiflik namoyon etadi, natijada o'qish, ish va shaxsiy hayotdagi muvaffaqiyatlari sezilarli darajada pasayadi.

Giperparvarish shaxsda real hayot tajribalaridan chetlanish hosil qiladi: ular xatolardan o'rganish, muammolarni mustaqil hal qilish kabi kompetensiyalardan mahrum bo'ladi. Natijada o'zini tashqi yordamlarisiz o'qish, tashvishli va psixologik jihatdan barqaror emas deb biladi. Bu holat, O'zbekistonda yashirin ijtimoiy muammolar – ishsizlik, yolg'izlik, nikohdagi nizolar va hatto ruhiy tushkunliklar – ko'rinishida namoyon bo'ladi.

Tarbiya jarayonida ota-onalarning haddan ortiq aralashuvi va bolaning har bir harakatini nazorat qilishga intilishi uning mustaqil shaxs sifatida shakllanishiga to'sqinlik qiladi. Shu bois zamonaviy tarbiya yondashuvlarida balans prinsipiga amal qilish kerak: bir tomondan hissiy qo'llabquvvatlash, ikkinchi tomondan esa mustaqil fikrlash va javobgarlikni his qilishga o'rgatish lozim.

Natija sifatida amaliy tavsiyalar:

- Ota-onalar uchun psixologik seminarlar va treninglar tashkil etish;
- Maktabgacha ta'limdan boshlab bolalarda mustaqillik va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish dasturlarini joriy etish;
- Giperparvarish ko'rinishlarini aniqlash uchun pedagogik-psixologik monitoring tizimini tashkil etish;
- Media va adabiyot orqali balansli tarbiya tushunchasini targ'ib qilish.

Giperparvarish ko'rinishidagi "ortiqcha mehr" aslida bolaning real hayotga tayyorlanishini to'xtatadigan xavfdir. Bu nafaqat individual, balki ijtimoiy va milliy miqyosda muhokamaga tortilishi lozim bo'lgan dolzarb muammo hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Baumrind, D. (1971). Current patterns of parental authority. *Developmental Psychology*.
2. Horney, K. (1945). *Our Inner Conflicts*. New York, NY: W. W. Norton & Company.
3. Rogers, C. (1961). *On Becoming a Person: A Therapist's View of Psychotherapy*. Boston, MA: Houghton Mifflin.
4. Qodiriy, A. (1925). *O'tgan kunlar*. Toshkent: Nashriyot.
5. Sezgin, F., & Koçkar, A. (2012). Overparenting and psychological outcomes in emerging adults. *Journal of Child and Family Studies*, 21(6), 1011–1021.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.